

Innst. S. nr. 30

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget fra kommunalkomiteen

St.prp. nr. 5 (2002-2003)

Innstilling fra kommunalkomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2000/34/EF om endring av arbeidstidsdirektivet til å omfatte sektorer og virksomheter som er unntatt fra direktivet

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Direktiv 2000/34/EF ble vedtatt i EU 22. juni 2000. Direktivet er et endringsdirektiv til rådsdirektiv 93/104/EF som omhandler organisering av arbeids- og hviletid (arbeidstidsdirektivet). Formålet med direktiv 2000/34/EF er å styrke arbeidstakernes rettigheter mht. helse og sikkerhet og å unngå at arbeidstakerne påfører skader på andre eller seg selv som følge av tretthet.

Direktivet omfatter sektorer som ikke er regulert i direktiv 93/104/EF, for eksempel vei-, luft- og jernbanetransport, samt fiskerisektoren. Sjøfart er imidlertid regulert i et eget direktiv (99/63/EF). De viktigste bestemmelsene i direktivet er reglene om arbeids- og hviletid, men det inneholder også bestemmelser om for eksempel rett til helseundersøkelse for nattarbeid og rett til fire ukers betalt ferie.

Det er adgang til å fravike direktivets rammer for arbeids- og hviletid gjennom forskrift eller tariffavtale.

De sektorer som omfattes av direktiv 2000/34/EF, med unntak av fiskerisektoren, dekkes allerede av arbeidstidsbestemmelsene i lov om arbeidsvern og arbeidsmiljø mv. av 4. februar 1977 nr. 4. Direktivets bestemmelser om arbeids- og hviletid for fiskere medfører behov for endringer i lov om arbeidstiden på skip av 3. juni 1977 nr. 50. Det tas sikte på å endre denne loven slik at den gir adgang til regulering av direktivets arbeids- og hviletidsbestemmelser for fiskere gjennom forskrift og eventuelt tariffavtaler. Gjennomføringen av

direktivet vil også medføre behov for endringer i lov om ferie for fiskere av 16. juni 1972 nr. 43.

Gjennomføringen av direktivet i norsk rett vil medføre en utvidelse av den offentlige kontrollordningen for fiskere. Ettersom direktivet ikke gir detaljerte regler for kontroll vil omfanget av kontrollen være avhengig av hvilke løsninger man blir enige om nasjonalt. Gjennomføringen av direktivet vil bli vurdert av en arbeidsgruppe sammensatt av partene i arbeidslivet og berørte offentlige instanser.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet tilrår at Norge deltar i EØS-komiteens beslutning om innlemmelse i EØS-avtalen av europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/34/EF om endring av rådsdirektiv 93/104/EF om visse aspekter ved organisering av arbeidstiden til å omfatte sektorer og virksomheter som er unntatt fra direktivet. Nærings- og handelsdepartementet og Fiskeridepartementet, som forvalter henholdsvis lov om arbeidstid på skip og lov om ferie for fiskere, samt Utenriksdepartementet, slutter seg til dette.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sigvald Oppebøen Hansen, Reidar Sandal, Karl Eirik Schjøtt-Pedersen og Signe Øye, fra Høyre, Peter Gitmark, Hans Kristian Hogsnes og Kari Lise Holmberg, fra Fremskrittspartiet, Torbjørn Andersen og Per Sandberg, fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen og Heikki Holmås, fra Kristelig Folkeparti, Pål Kårbø og Ivar Østberg og fra Senterpartiet lederen Magnhild Meltveit Kleppa, har merket seg at formålet med direktiv 2000/34/EF er å styrke arbeidstakernes rettigheter mht. helse og sikkerhet og å unngå at arbeidstakerne påfører skader på andre eller seg selv som følge av tretthet. Komiteen er oppmerksom på at direktivet omfatter sektorer som ikke er regulert i direktiv 93/104/EF, for

eksempel vei-, luft- og jernbanetransport, samt fiskerisektoren.

Komiteen viser til at de viktigste bestemmelsene i direktivet er reglene om arbeids- og hviletid, rett til helseundersøkelse for nattarbeid og rett til fire ukers betalt ferie, men at det er adgang til å fravike direktivets rammer gjennom forskrift eller tariffavtale.

Komiteen er kjent med at direktivets bestemmelser om arbeids- og hviletid for fiskere medfører behov for endringer i lov om arbeidstiden på skip. Videre vil gjennomføringen av direktivet medføre en utvidelse av den offentlige kontrollordningen for fiskere, men etter som direktivet ikke gir detaljerte regler for kontroll, vil omfanget av kontrollen være avhengig av hvilke nasjonale løsninger som velges ved gjennomføringen av direktivet.

Komiteen har, i brev av 12. november 2002, fått informasjon fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet om at fiskerierorganisasjonene i utgangspunktet har vært svært kritiske til direktivet. Komiteen kjenner også til at det i samarbeid med organisasjonene er utarbeidet et forskriftsutkast om arbeids- og hviletid for fiskeri- og fangstfartøy, som implementerer direktivet. Komiteen vil understreke at unntaksbestemmelsene i forskriften må åpne for nødvendig dispensasjonsadgang som ivaretar behovet til hele fiskerinæringen, også fiskerne.

Komiteen er bekymret over at søndagshvilen oppheves gjennom bestemmelser i arbeidsdirektivet. Men komiteen viser til at dette er et minimumsdirektiv, dvs. at direktivet ikke er til hinder for at Norge har regler som forbyr eller begrenser søndagsarbeid.

Komiteen mener derfor at arbeidsmiljøloven ikke skal endres som følge av denne endringen i direktivet.

Komiteen forutsetter at berørte offentlige parter samarbeider med partene i arbeidslivet ved gjennomføringen av direktivet.

Komiteen har merket seg at både Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeridepartementet og Utenriksdepartementet slutter seg til tilrådingen fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

UTTALELSE FRA UTENRIKSKOMITEEN

Komiteens utkast til innstilling ble 12. november 2002 oversendt utenrikskomiteen til uttalelse. Utenrikskomiteen uttaler følgende i brev av 13. november 2002:

"Under henvisning til brev 12. november fra kommunalkomiteen med ovennevnte utkast til innstilling kan meddeles at utenrikskomiteen ikke har merknader til saken."

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2000/34/EF om endring av arbeidstidsdirektivet til å omfatte sektorer og virksomheter som er unntatt fra direktivet.

Oslo, i kommunalkomiteen, den 14. november 2002

Magnhild Meltveit Kleppa
leder

Pål Kårbo
ordfører

Hans Kristian Hogsnes
sekretær

Vedlegg**Brev fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet v/Victor D. Norman til kommunalkomiteen, datert 12. november 2003****St prp nr 5 (2002-2003) - svar på spørsmål fra stortingsrepresentant Anita A. Sæle**

Jeg viser til spørsmål fra stortingsrepresentant Anita A. Sæle i forbindelse med Kommunalkomiteens behandling av ovennevnte St prp. Nedenfor følger svar på spørsmålene.

Har det kommet reaksjoner fra fiskerier organisasjonene på direktivet?

Fiskerier organisasjonene var i utgangspunktet kritiske til direktivet. Imidlertid er det utarbeidet et forskriftsutkast om arbeids- og hviletid for fiskeri- og fangstfartøy som implementerer direktivet. I forslaget er det åpnet for vid mulighet til å inngå tariffavtaler, noe som har dempet den kritikken som tidligere ble reist mot direktivet. Forskriftsutkastet er utarbeidet i samarbeid med

organisasjonene, og det har vært enighet om de valgte løsningene.

Hva innebærer det at bestemmelsen om søndagshvile oppheves?

Arbeidsdirektivet er et minimumsdirektiv og opphevelsen av bestemmelsen om søndagshvile hindrer ikke at vi har regler som forbyr eller begrenser søndagsarbeid. Arbeidsmiljøloven vil således ikke bli endret som følge av denne endringen i direktivet.

Når det gjelder fiskeri omfattes ikke disse av arbeidsmiljøloven. Det foreligger ikke i dag noe forbud mot søndagsarbeid for denne gruppen og det foreslåtte forskriftsutkast oppstiller heller ikke noen begrensninger i adgangen til å arbeide på søndager.